T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/361
KARAR NO : 2023/22
KARAR TR : 23/01/2023

ÖZET: Davacının maliki olduğutaşınmaza 2920 sayılı Kanun uyarınca yapılan müdahale nedeniyle taşınmazın kullanılamadığı ileri sürülerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere oluştuğu ileri sürülen zararın yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y. T
Vekili : Av. Ö. D
Davalılar : 1- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S. B
2- Ulaştırma Bakanlığı
Vekili : Av. E. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Van ili, Merkez ilçesi,.....Mahallesi, ... pafta, ... ada, ... parsel sayı ..... Mahallesi, ... pafta, ... ada, ... parsel sayılı taşınmazın maliki olduğunu, bu taşınmazın üzerinde bulunan meyve ağaçlarının, Van Ferit Melen Havalimanı genişletme projesi kapsamında, uçakların uçuş mesafesini engellediği nedeniyle, havaalanı tarafından taşınmaza el koyulduğunu, müvekkilinin arsası ve arsa içerisindeki bir kısım ağaçların genişletme alanı içerisinde bulunduğunu, bu alanların idareye ait olduğu dolayısıyla, üzerinde hiçbir işlem yapamayacağı uyarısının yapıldığını, bu nedenlerden ötürü, munzam zarar, fazlaya ilişkin hakları, sair faizler ile maddi hatalara dair hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik, 8.000 TL kamulaştırma bedeli, 1.000 TL ecrimisil bedeli ve 1.000 TL kesilen ağaç bedeli olmak üzere toplamda 10.000 TL'nin haksız el atma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Van 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/03/2019 tarihli ve E.2018/496, K.2019/185 sayılı kararı**ile, mahkemelerince davada, taşınmaz zilyetliğinin idareye geçmesi ve taşınmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olması koşulunun bulunmadığını belirterek, davacının taşınmazında olan sınırlandırmaların Sivil Havacılık Kanunu kapsamında olduğu nedeniyle tam yargı davasına konu olabileceğinden yargı yolu nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili bu kez aynı istemleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Van 2. İdare Mahkemesi 06/06/2022 tarihli ve E.2020/564 sayılı kararı** ile,haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

7. 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun *"Uçuş güvenliği"* başlıklı 41. maddesi şöyledir:

"Ulaştırma Bakanlığı uçuş güvenliğinin sağlanması amacı ile havaalanlarında hava trafik kontrolü, haberleşme, seyrüsefer tesisleri ve kolaylıkları, meteoroloji hizmetleri, ışıklandırma, engellerin ortadan kaldırılması gibi hizmetlerin planlanmasını, programlanmasını ve prensiplerini tespit ve temin eder. Bu hizmetlere ilişkin tesis ve sistemlerin çağdaş teknolojiye uygun şekilde Bakanlığa bağlı veya ilgili kuruluş vasıtasiyla tesisini sağlar."

8. *"Hizmetler"* başlıklı 43. maddesi şöyledir:

"Ulaştırma Bakanlığı; sivil havacılık faaliyetlerinin güvenli, düzenli ve süratli bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacı ile, havaalanlarında ve gerekli göreceği diğer yerlerde, Türk hava sahası ile sorumluluğu Türkiye'ye ait olan hava sahalarına ilişkin, meteoroloji, hava trafik ve uçuş bilgilerini doğru ve hassas bir şekilde toplayıp ilgililere dağıtılması için gerekli önlemleri alır.

Hizmetin yürütülmesi ve hizmetten yararlanma şekil ve şartları yönetmelikle belirlenir."

9. *"Yer hizmetleri"* başlıklı 44. maddesi şöyledir:

"Ulaştırma Bakanlığı, havaalanlarında, yolcu ve yük trafiğinin ve her türlü hizmetlerin çağdaş sivil havacılık ilkelerine ve ülke çıkarlarına uygun bir biçimde yürütülmesi amacı ile gereken önlemleri almaya veya aldırmaya yetkilidir."

10. *"İnşaat sınırlamaları"* başlıklı 47. maddesi şöyledir:

"Havaalanlarının ve ilgili tesis ve teçhizatın çevresinde, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslar içinde ve saptanacak bir alan dahilinde izin alınmadıkça hava trafiği, uçuş güvenliği ve haberleşmeyi engelleyecek, seyrüseferi ve meydan güvenliğini tehlikeye düşürecek nitelikte ve yükseklikte bina, yapı, inşaat yapılması, ağaç ve direk dikilmesi, tesis kurulması yasaktır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, havaalanları ve uçuş emniyeti tesisleri etrafında uçuş emniyetini tehlikeye düşürebilecek yapı, bina, ağaç, direk gibi tesisleri kaldırtabilir.

ivil Havacılık Genel Müdürlüğü belirli manialara veya yerlere, hava seyrüseferi yapan kişilerce görülebilmesi ve tanınabilmesi için gözle görülebilir işaretler veya radyo veya elektrik işaretlerinin konulmasını istemeye yetkilidir. İlgililer de istem dairesinde işlem yapmakla yükümlüdür.

(Değişik: 13/7/2013-6496/27 md.) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, ilgili kuruluşların da görüşlerini alarak havaalanları için yukarıda değinilen hususları kapsayan planları ve kuralları hazırlar ve yayımlar. Türk Silahlı Kuvvetlerine ait havaalanlarından sivil hava ulaşımına açık havaalanlarına ilişkin inşaat sınırlamalarına ait planların yapılması, yayımlanması, takip esasları ve sorumlu kuruluşlar Millî Savunma Bakanlığının görüşü alınarak Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenir.

(Ek: 13/7/2013-6496/27 md.)Sivil hava ulaşımına açık olmayan yalnızca askerî kullanımda olan havaalanlarında ise Millî Savunma Bakanlığı, ilgili kuruluşların da görüşünü alarak bu havaalanları için yukarıda değinilen hususları kapsayan planları ve kuralları hazırlar ve yayımlar. Yeni yapılacak askerî havaalanları hakkında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görüşü alınır.

(Değişik: 23/1/2008-5728/431 md.) Millî Savunma Bakanlığının veya Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verdiği emir ve koyduğu yasaklara aykırı hareket eden kişilere, ilgili valilik tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası verilir. Valilik ayrıca ilgili kişiye emir veya yasağın gereğinin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik azami bir süre verir. Bu süre yazısında, emir ve yasağın gereğinin ilgilisince yerine getirilmemesinin hukukî sonuçları açıkça belirtilir. Bu süre zarfında emir veya yasağın gereğinin yerine

getirilmemesi hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammıyla birlikte ilgilisinden tahsil edilmek üzere, kamu gücü kullanılarak yerine getirilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 23/01/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Van ili, Edremit ilçesi, ... Mahallesi, ... mevkii, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı ve taşınmazın kullanılamadığı ileri sürülerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere kamulaştırmasız el atma sebebiyle 9.000 TL, ecrimisil bedeli olarak 1.000 TL olmak üzere toplam 10.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

14. İdarenin tek yanlı idare açıklamaları ile, kamu gücünü kullanarak tesis etmiş oldukları idare hukuku alanında sonuç doğuran hukuki işlemler idari işlem olarak tanımlanıp, idarelerin bu işlemler uyarınca yapmak zorunda oldukları eylemler ise idari işlemin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.

15. Dosyanın incelenmesinden, davacı vekilince 14/02/2019 tarihinde davaya konu parsele, davalı idarelerce müdahale edilerek kamulaştırmasız el atıldığı belirtilerek taşınmazın yasal gereğinin yapılması istemiyle idarelere başvurulduğu, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Van Ferit Melen Havalimanı Müdürlüğünün 28/02/2018 tarih ve E.1602 sayılı yazısıyla *"...Havalimanımızda 2008 ve 2009 yıllarında SHGM tarafından yapılan denetlemelerde "21 pistbaşındaki kavak ağaçlarının ivedilikle kesilmesi" yönünde tespit maddesi tanzim edilmiştir. Havalimanıetrafında bulunan yapılaşmaların uçuş can ve mal emniyeti açısından tehlike oluşturması nedeniyle 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 47. maddesi ile sınırlama getirilmiş olup, ilgili kanun maddesi doğrultusunda bütün Havalimanlarında uygulama bu şekilde yapılmaktadır.*

Havalimanımız 1943 yılından beri hizmet vermekte olup, bu taşınmazların edinimlerinin tamamının bu tarihten sonrasına tekabül ettiği, taşınmazlar üzerinde mania limitlerinin elverdiği yüksekliklere kadar yapılaşmaların yapılabildiği burada yaşamakta olan mahalle sakinlerinin bulundukları alan içerisinde yüksek boylu ağaçların yetiştirilmemesi yönünde bilgi sahibi oldukları ve geçmişte de bu nedenlerden dolayı ağaç kesimleri yapıldığı halde bu tür ağaçlan yetiştirmeleri kendi hataları olarak değerlendirilmektedir.

Yine Müdürlüğümüzce bahse konu taşınmazların bulunduğu Eminpaşa Mahalle Muhtarlığına ilgili vatandaşlara yüksek boylu ağaç yetiştirilmemesi ve bina tesis edilmemesi için gerekli tebliğin yapılması amacıyla gerekli yazışmalar yapılmıştır. Kesimi yapılan ağaçların erken kesim zarar ziyan bedellerine ilişkin gerekli hesaplamalar Tarım İl Müdürlüğü teknik personelleri tarafından ilgili kriterler doğrultusunda yapılmıştır. Kesimi yapılan ağaçların Tarım İl Müdürlüğü teknik personelleri tarafından yapılan hesaplamalar doğrultusunda ağaç dikim normları, seyreltme kriterleri, ağaç yaşları gibi hususlar dikkate alınarak sayıları tespit edilmiştir. Kesimi yapılan ağaçların cins, yaş ve miktarlarına ilişkin bilgiler Ağaç Kesim Tutanağında ilgililerce belirtilmiştir ve kesim yerinde hazır bulunan şahitler ile kendilerince de imzalanarak kabul edilmiştir.

Van Valiliği koordinesinde Tarım İl Müdürlüğü bilirkişileri denetim ve nezaretinde oluşturulan bilirkişi raporları doğrultusunda kavak ağacı haricindeki kesimi yapılan ağaçların erken kesim zarar ziyan bedellerinin ödenmesi amacıyla tapusunda irtifak şerhi bulunmayan ve dosyası tamamlanan ağaç sahiplerine, gerekli ödemeler yapılmıştır. Yaşar TAKVA hesabına da Tarım İl Müdürlüğü Bilirkişilerince hesaplanan bedel yatırılmıştır.

Dava konusu alanda bulunan ağaçların mania teşkil etmesi nedeniyle uçuş can ve mal emniyeti açısından risk oluşturması ve SHGM tarafından yapılan denetlemelerde "21 pist başındaki kavak ağaçlarının ivedilikle kesilmesi" yönündeki tespit maddeleri doğrultusunda Müdürlüğümüzce gerekli çalışmalar 2009 yılında başlatılmış olup, konu ile ilgili olarak 2920 sayılı Sivil Havacılık Kanununun 47. maddesi gereği Van Valiliğine gerekli bildirimde bulunularak bahse konu maniaların kaldırılması istenilmiştir. Yine konu ile ilgili olarak Vali Yardımcısı Başkanlığında ilgili mahalle muhtarının da katılımıyla bilgilendirme toplantısı tanzim edilmiştir. Bahse konu toplantıda mania teşkil eden yapıların ve yüksek boylu direk, ağaç vb. hususların kaldırılmasına yönelik gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Toplantı sonrası ilgili muhtarlık ve vatandaş tarafından herhangi bir çalışma yapılmaması nedeniyle Emin Paşa Mahalle Muhtarlığına gerekli yazılı bildirimlerde bulunularak ağaçların vatandaşlar tarafından kesilmesi istenmiştir.

Bahse konu alanda Valilik Makamının emirleri doğrultusunda yapılan ağaç kesim çalışmalarında vatandaşların rızası alınarak gerekli kesim çalışmaları yapılmış olup, yapılan kesim ile ilgili olarak evrak ve

imzası tamamlanan vatandaşların gerekli zarar ziyan bedelleri ödenmiştir." şeklinde davacının dilekçesine cevap verildiği anlaşılmıştır.

16. 2920 sayılı Kanun'da, Ulaştırma Bakanlığının uçuş güvenliğini sağlaması gerektiği, sivil havacılık faaliyetleri ile ilgili sorumlulukları, yapılması zorunlu olan yer hizmetleri ve inşaat sınırlamalarının ne şekilde olması gerektiği düzenlenmiş, 47. maddesinde belirtilen sakıncaların giderilmesi için idareye kamu gücünü kullanma yetkisi tanınmıştır.

17. Olayda her ne kadar davacı vekilince davaya konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmininin istenildiği anlaşılmakta ise de, taşınmaza davalılarca yapılan müdahalenin yukarıdasözü edilen Kanun'un 47. maddesi uyarınca gerçekleştirildiği ve bu yolla oluştuğu ileri sürülen zararın tazminine ilişkin davanın açıldığı açıktır.

18. Bu durum, kamu hizmeti yürüten idarelerin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Kanun'un 2/1.b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 2. İdare Mahkemesinin 06/06/2022 tarihli ve E.2020/564 sayılı başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 2. İdare Mahkemesinin 06/06/2022 tarihli ve E.2020/564 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE

23/01/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN	Eyüp SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN